

Asbest ehitustöödel

Sissejuhatus

Oht asbestiga kokku puutuda on kõigil ehitus-, hooldus- ja koristustöötajail.

Käesolev teabeleht selgitab, mis on asbest, kuidas see tervisele mõjub, keda see ohustab ja kus seda leiduda võib. Teabeleht ei käsitle asbesti

likvideerimise töid. Leht annab põhilisi, kuid mitte üksikasjalikke juhiseid. Kui teate, et võite tööl asbestiga kokku puutuda, tuleb kindlasti pöörduda tätevasutuse või muu asjaomase asutuse poole.

Mis on asbest?

Asbest on mineraalide rühma ühisnimetus. Asbestikiud on väga kuumakindlad ja tugevad ning neid kasutati aastaid:

- soojusisolatsioonimaterjalina, näiteks soojusisolatsiooni- ja kattekihtide paigaldamiseks,
- nn tulekindlates kangastes, paberis ja plaatides,
- siduri- ja piduri hõõrdkatetes,
- eterniitoodetes,
- elektriisolatsioonimaterjalides,
- isikukaitsevahendites.

Praegu on asbesti kasutamine Euroopa Liidus praktiliselt keelatud, kuid asbesti leidub endiselt, mistõttu võidakse sellega jätkuvalt kokku puutuda.

Asbestiga kokkupuutumise mõju tervisele

Asbestikiud kujutavad sissehingamisel tõsist ohtu tervisele, põhjustades näiteks asbestoosi, kopsuvähki ja mesotelioomi. Ohutu kokkupuute kohta asbestiga andmed puuduvad. Tihedam kokkupuude suurendab haigestumise riski. Asbestiga kokkupuutumisest kuni esimeste haigusnähtude ilmneniseni võib kuluda isegi 30 aastat. Praegu selguvadki kunagise kokkupuute mõjud.

- Suurbritannias sureb igal aastal ligikaudu 3 000 inimest haigustesse, mis on põhjustatud kunagisest kokkupuutest asbestiga, ja see arv kasvab 2010. aastaks eeldatavasti peaaegu 10 000ni⁽¹⁾. Neist 3 000 inimesest on 25% kunagi töötanud ehituses või hooldustöödel.
- Rootsis sureb asbestiga kokkupuute hiliste mõjude (pleuramesotelioomi) tõttu rohkem inimesi, kui on kokku surmaga lõppevaid tööõnnetusi⁽²⁾.

Suitsetamine põhjustab teatavasti kopsuvähki, kuid kokkupuude seejuures ka asbestiga suurendab kopsuvähki haigestumise riski

mitmekordselt. Asbesti sisse hingaval suitsetajal on 50 korda suurem tõenäosus haigestuda kopsuvähki kui asbestiga kokkupuutunud mittesuitsetajal.

Põhiteave

Ehituse, hoolduse või koristamise ajal töötades võib ilmned oht asbestiga kokku puutuda. Asbesti võib kõige sagedamini leiduda:

- seintes (näiteks vaheseinte isolatsiooniplaatides),
- tekstuurpinnakatetes ja värvides,
- põrandaplaatides,
- linoleumpõrandates,
- soojusisolatsiooniga boilerites,
- teraskarkasside isolatsioonides,
- ventilatsioonišahtides,
- lagedes (näiteks laetühimikes asuvates tuletõketes),
- laeplaatides,
- ustes,
- elektripaigaldistes,
- küttesüsteemides (torude, kütteseadmete ja katelde soojusisolatsioon),
- katustes (eriti eterniitoodetes),
- katusekivides,
- hoonete fassaadides, kaasa arvatud rennid, tuulekastid ja välisvooder,
- vee- ja kanalisatsioonitorudes,
- klappides, äärikutes ja tihendites, mis võivad olla asbestiga vooderdatud või tihendatud,
- tualetipaakides, lillekastides, asbestpabervooderduses jms.

Ohustatud kutsealad

- torulukksepad,
- soojustehnikud,
- elektrikud,
- tiserid,
- vaip- ja muude põrandakatete paigaldajad,
- sisekujundajad,
- hooldustöötajad, kaasa arvatud lepingulised, ja majahoidjad,
- katusepaigaldajad,
- koristajad,
- muud kutsealad, mille puhul on vaja pääseda ligi katusetühimikele, alusplaatidele ning muudele nn varjatud aladele.

Enne töö alustamist küsige, kas asbestisisaldust on kontrollitud. Eeldage selle olemasolu seni, kuni asbesti puudumine ei ole tõestatud. Kui kahtlustate asbesti olemasolu, katkestage töö ja

(1) <http://www.hse.gov.uk/asbest/index.htm>

(2) <http://se.osha.eu.int/statistics/osharapp.pdf>

küsi nõu. Pidage meeles, et asbestmaterjali eemaldamiseks peab olema vastav luba ja väljaõpe.

Asbestkatused

Eterniitkatused on sageli haprad, seepärast tuleb kindlaks teha, et töötamiskoht ja ligipääs sellele on ohutud. Mõnedel eterniitkatustel on alumisele küljele paigaldatud täiendav asbestisolatsioon (mida nimetatakse ka pihustatavaks asbestiks), mis võib olla lahtine ja rabe. Sellise materjali avastamise korral peavad kõik töötajad ohtlikult alalt kohe lahkuma ja pöörduma abi saamiseks spetsialistide poole. Ei tohi üritada materjali ise eemaldada.

Hoonet kasutades või majandades peate teadma, kas selles leidub asbesti. Selle kindlaksmääramiseks võite:

- vaadata hoone projekti,
- tutvuda varasemate tööde dokumentatsiooniga (näiteks ehitajate arved),
- kontrollida ise (kuid proove võtmata),
- konsulteerida, näiteks arhitektide, inspektorite, tööohutuse esindajate ja töötajatega, kes võivad anda lähemat teavet,
- tellida pädevalt isikult territooriumi ülevaatuse. Proove tohivad võtta ainult väljaõppe saanud isikud.

Kahtluse korral eeldage, et tegu on asbestiga. Kui territooriumil on asbesti, peaksite võtma meetmeid tagamaks, et inimesed sellega kokku ei puutu, näiteks:

- hindama kokkupuutest asbestiga tulenevaid riske,
- kavandama asbesti sisaldavate materjalide käitlemist, seda kava ellu viima ja regulaarselt läbi vaatama,
- pidama arvestust asbesti asukoha üle (märkida nii liik kui koht),
- enne töö alustamist objektile varustama ehitus-, hooldus- ja koristustöötajaid igakülgse asjakohase teabega.

Õigusaktid

Asbesti käsitlevad paljud Euroopa õigusaktid, mis on üle võetud riikide õigussüsteemidesse. Liikmesriigid võivad kehtestada nõuded ka oma õigusaktidega, mida **kontrollige järele asjaomasest järelevalveasutusest.**

Euroopa õigusaktide eesmärk on olnud keelata asbesti kasutamine ja kehtestada ranged normid töötajate kaitsmiseks, kes võivad sellega kokku puutuda. Allpool on nimetatud mõned asjassepuutuvad direktiivid.

- Nõukogu 12. juuni 1989. aasta direktiiv 89/391/EMÜ töötajate töötervishoiu ja tööohutuse parandamist soodustavate meetmete kehtestamise kohta,
- nõukogu 28. juuni 1990. aasta direktiiv 90/394/EMÜ töötajate kaitsmise kohta tööl kantserogeenidega kokkupuutest tulenevate ohtude eest,
- nõukogu 7. aprilli 1998. aasta direktiiv 98/24/EÜ töötajate tervise ja ohutuse kaitse kohta keemiliste mõjuritega seotud ohu eest tööl,
- nõukogu 19. septembri 1983. aasta direktiiv 83/477/EMÜ töötajate kaitsmise kohta asbestiga kokkupuutest tulenevate ohtude eest tööl, mida on muudetud nõukogu 25. juuni 1991. aasta direktiiviga 91/382/EMÜ, nõukogu 7. aprilli 1998. aasta direktiiviga 98/24/EÜ ja Euroopa parlamendi ja nõukogu 27. märtsi 2003. aasta direktiiviga 2003/18/EÜ.

Lisateave

Käesolev teabeleht on koostatud Euroopa töötervishoiu ja tööohutuse nädala 2004 raames. Teisi selle seeria teabelehti ja lisateavet ehitustööde kohta leiate aadressilt <http://ew2004.osha.eu.int>, mida uuendatakse ja täiustatakse pidevalt. Teavet EL töötervishoiu ja tööohutuse alaste õigusaktide kohta võib leida aadressilt <http://europe.osha.eu.int/legislation/>. Täiendavaid teabelehti ohtlike ainete ja mitmesuguste muude töötervishoiu ja tööohutuse alaste teemade kohta võib alla laadida aadressilt <http://agency.osha.eu.int/publications/factsheets>.

Courtesy of OPPBTP, France

Euroopa Tööohutuse ja Töötervishoiu Agentuur

Gran Vía, 33, E-48009 Bilbao
Tel (34) 944 79 43 60, faks (34) 944 79 43 83
information@osha.eu.int